

De Minister van Justitie en Veiligheid
mr. dr. F.B.J. Grapperhaus
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
5 juli 2018

Uw kenmerk

Contactpersoon

Onderwerp

Advies over het conceptwetsvoorstel tot wijziging van onder meer het Wetboek van Strafrecht in verband met de herwaardering van de strafbaarstelling van enkele actuele delictsvormen (herwaardering strafbaarstelling actuele delictsvormen)

Geachte heer Grapperhaus,

Bij brief van 1 mei 2018 heeft u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) om advies gevraagd over het conceptwetsvoorstel tot wijziging van onder meer het Wetboek van Strafrecht in verband met de herwaardering van de strafbaarstelling van enkele actuele delictsvormen (herwaardering strafbaarstelling actuele delictsvormen).

Dit advies is voorbereid door leden van de vereniging en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie (WeCo) van de NVvR.

Strekking concept-wetsvoorstel

Het conceptwetsvoorstel heeft, blijkens de memorie van toelichting, tot doel de veiligheid in Nederland te verbeteren. Er worden twee nieuwe strafbaarstellingen geïntroduceerd in het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr) om actuele strafwaardige fenomenen beter te kunnen bestrijden, te weten:

1. Zelfstandige strafbaarstelling van misbruik van seksueel beeldmateriaal, met name *wraakporno* (nieuw artikel 139h Sr);
2. Strafbaarstelling van het uit winstbejag behulpzaam zijn bij illegale prostitutie (invoering pooierverbod) (nieuw artikel 206a Sr).

Voorts worden de wettelijke strafmaxima voor een aantal delicten verhoogd, onder meer door bepaalde ernstiger verschijningsvormen als strafverzwarende omstandigheid aan te merken. Het wetsvoorstel beoogt een normatieve en afschrikwekkende werking te hebben doordat op de aard en ernst van een gedraging toegesneden delictomschrijving en strafmaxima een versterkte strafrechtelijke aanpak van veelvoorkomende criminaliteit en

passende bestraffing van daders mogelijk maken. Een heldere normstelling draagt volgens de minister bij aan de maatschappelijke bewustwording over de omgangsvormen binnen onze samenleving en de grenzen die daarbij in acht genomen dienen te worden.

Advies

Het concept-wetsvoorstel geeft de WeCo aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen

Artikel 139h Sr

De WeCo kan zich vinden in hetgeen in de memorie van toelichting is opgenomen als onderbouwing voor de keuze van de zelfstandige strafbaarstelling van misbruik van seksueel beeldmateriaal, naast de al meer algemene strafbaarstellingen (zoals gebruik van een verborgen camera, smaad, laster, belediging, bedreiging) die beschermen tegen diverse vormen van misbruik van dergelijk seksueel beeldmateriaal, alsmede het apart strafbaar stellen van kort gezegd 'wraakporno'. Wel geeft het voorgestelde artikel de WeCo aanleiding tot het opmerken van het volgende.

De WeCo is van mening dat de woorden 'seksueel beeldmateriaal' onvoldoende duidelijk zijn, nu in de memorie van toelichting op de betekenis van deze woorden niet nader wordt ingegaan. Dat kan betekenen dat in de praktijk aansluiting zal worden gezocht bij de meer restrictieve term seksuele gedraging, wat goed past bij het ultimum-remediumkarakter van het strafrecht. In de memorie van toelichting wordt in dit verband anderzijds gerept over naaktfoto's. De WeCo wijst erop dat naaktfoto's niet per definitie seksuele afbeeldingen behoeven te betreffen, maar dat ongewilde openbaarmaking van niet seksueel getinte naaktfoto's de afgebeelde persoon wel ernstig kan benadelen. De WeCo adviseert de minister om in de memorie van toelichting te verduidelijken wat de reikwijdte van de term 'seksueel beeldmateriaal' is.

In het eerste lid, onder b, van het voorgestelde artikel 139h Sr wordt onder meer het bezit strafbaar gesteld van het onder a van dit lid bedoelde beeldmateriaal en wel door het opnemen van de term 'de beschikking heeft over'. Doorgaans worden in een dergelijk geval termen als 'in bezit hebben', of 'voorhanden hebben' gebruikt. Niet duidelijk wordt wat de meerwaarde van deze nieuwe terminologie is. In de memorie van toelichting wordt ook consequent gesproken over het 'in het bezit hebben'. De WeCo adviseert in deze bepaling aan te sluiten bij de elders in Sr. gebruikte terminologie, dan wel in de memorie van toelichting de noodzaak van deze afwijkende terminologie te onderbouwen.

In het tweede lid wordt het aan een ander bekend maken of openbaar maken strafbaar gesteld, indien dat gebeurt met het oogmerk van benadeling van de (afgebeelde) persoon. De WeCo begrijpt dat het hierbij gaat om materiaal dat niet wederrechtelijk is gemaakt. De WeCo meent dat het opnemen van dit oogmerk als onderdeel van de strafbepaling het bewijs van het strafbare feit nodeloos ingewikkeld maakt, nu het oogmerk van benadeling veelal lastig te bewijzen is. Bovendien lijkt het opnemen van dit onderdeel niet nodig. Immers, de strafbaarstelling van de openbaarmaking als bedoeld in lid 1 is mede ingegeven door het enkele feit dat de openbaarmaking ernstige gevolgen heeft voor het slachtoffer. Benadeling is door de enkele openbaarmaking al gegeven. Het lijkt de WeCo

voldoende om lid 2 als volgt te redigeren: ... wordt gestraft hij die opzettelijk seksueel beeldmateriaal van een persoon wederrechtelijk aan een ander bekend maakt of openbaar maakt. Mochten de thans gekozen bewoordingen worden gehandhaafd, dan ware in de memorie van toelichting de gemaakte keuze voor het opnemen van het oogmerk in het artikellid te onderbouwen.

Gelet op het voorgaande rijst bij de WeCo nog de vraag of dit nieuwe strafbare feit wel een plaats moet krijgen in de Titel Misdrijven tegen de Zeden en niet veeleer past in de Titel Misdrijven tegen de Openbare Orde. Het wetsvoorstel ware ook op dit punt aan te passen.

Artikel 206a Sr

Dit voorstel lijkt de WeCo vooral voort te komen uit het gegeven dat de bestaande artikelen met betrekking tot mensenhandel nogal eens op bewijsproblemen stuiten omdat uitbuiting moet worden bewezen. Het voorgestelde artikel moet in samenhang worden gezien met de Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche. Het reeds aanhangige voorstel wordt nog gewijzigd, omdat in het regeerakkoord is opgenomen dat bedrijfsmatige prostitutie vergunningplichtig moet worden. Het voorgestelde artikel zou dan met name het behulpzaam zijn bij niet vergunde prostitutie strafbaar stellen, zo begrijpt de WeCo.

De WeCo adviseert dit nieuwe strafbare feit niet in het onderhavige wetsvoorstel op te nemen, maar in het wetsvoorstel Regulering prostitutie.

Verhoging wettelijke strafmaxima

Ter zake van de voorgestelde verhoging van wettelijke strafmaxima begrijpt de WeCo dat deze veelal zijn gebaseerd op politieke keuzes, waarbij met name de maatschappelijke beleving van bepaalde strafbare feiten, het tegemoetkomen aan slachtoffers en het idee dat hogere sancties preventief zouden werken, doorslaggevend lijken. Bij dit laatste zet de WeCo vraagtekens: plegers van strafbare feiten plegen meer onder de indruk te zijn van een verhoogde pakkans dan van een verhoogd strafmaximum.

De WeCo is wel positief over het feit dat er ook aandacht is voor flankerend en preventief beleid.

Artikel 304 Sr

Ter zake van de verruiming van de strafrechtelijke aansprakelijkheid voor kindermishandeling, merkt de WeCo over de voorgestelde wijziging van artikel 304 Sr (invoering van een strafverzwarringsgrond voor stelselmatige kindermishandeling) het volgende op.

Voorgesteld wordt een nieuwe strafverzwarende grond in het artikel op te nemen, te weten: ten aanzien van de schuldige die het misdrijf stelselmatig begaat tegen een minderjarige.

Los van het opmerkelijke gebruik van de term 'schuldige' -dit lijkt in strijd met de onschuldpresumptie- roept deze tekst bij de WeCo de vraag op wat precies wordt bedoeld. Betekent dit dat de verdachte eerder voor kindermishandeling moet zijn veroordeeld? Zo ja (dat zou namelijk het gebruik van het woord 'schuldige' kunnen verklaren) dan acht de WeCo het duidelijker om een recidivebepaling op te nemen. Of wordt bedoeld dat iemand terecht moet staan voor meerdere mishandelingen in een bepaalde periode gepleegd? Deze uitleg zou passen bij de opmerking in de memorie van toelichting dat artikel 285b als inspiratie heeft gediend voor de voorgestelde bepaling. De tekst zou volgens de WeCo dan ook kunnen luiden: 'indien het misdrijf stelselmatig is gepleegd tegen een minderjarige'. Het wetsvoorstel ware ook op dit punt aan te passen.

20180709.016 09:12 0005

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

C.E. du Perron
voorzitter

